

JÜDISCHE ZEITUNG.

אלגעמיינע יידישע צייטונג

אָרנאָן פֿיר פּאָליטיק, האַנדעל, פֿערקעהר אונד ייִדיש-קאָנפּעססאָנעללע אינטערעסען.

Table with subscription information, including 'Megjelenik 5-ször hetenkint (szombat, vasárnap és izr. ünnepek kivételével)', 'Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Sip-utca 16. sz.', and 'Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő: Groszberg Lipót.'.

נעאָגראַפֿיע, פֿיזיק, מאַטעמאַטיק, מוזיק אונד פֿרעמדע שפּראַכען האַבען; וועגן אַבער דאָס יודענטום זיינע רעכטע געלעמד מאַכט, וועגן עס מיט רעכט פֿערלאַנגט, דאָס דיא ייִדישען קינדער אויך תּורה לערנען, דאָן בעהויפּעט מאַן, דיא קינדער זיינע איבערבירדעט מיט פֿאַרשאַנעט, דאָהער פֿיר דאָס שטודיאום דער תּורה קיינע צייט איבריג בלייבע, אונד וועגן עס זיך דאָרום האַנדעלס, דען קינדערן דיעזע פֿערמינליכע אַדער ווירקליכע בירדע צו ערלייכטערן, אָז זינד דיא וועגנען, דעם תּורה-שטודיאום בעשטיממען שטונדען דיא ערסטען, דיא דאָן ווייכען מיססען.

דיעזעס פֿערפֿאַהרען עראַינערט אָן יענען ייִדישען קויפּמאַן, דער אויף האָהער זעע, אַלס דאָס שיפּף אין געפֿאַהר גערעטע אונד אויף בעפֿעהל דעם קאָפיטאַלס אַללע פּאַסאַזשירע איינען מהייל איהרער האַבעלעקייטען צו ער-לייכטערונג דעם שיפּפּעס אין דאָס מער פֿע-זענקען מוססען, ציערס טלית אונד תּפּילין איבער באַרד וואַרף, אום דאָס שיפּף צו ערלייכטערן, ווער אָז לייכטען הערצענס היער דיא תּורה זי-נער קינדער אונד דאָרט טלית אונד תּפּילין אי-בער באַרד וואַרפּט, דער מאַכט זיך איינער זאָל-בען פֿערפֿעהלונג שולדיג, דערען פֿערפֿאַהרען-פֿאַללע פֿאַלגען ניכט אויסצובלייבען פֿאַלענען.

ווער דיא צוקונפּט זיינער קינדער זיכערן ווילל, ווער פֿעסטען שריטטעס איינפֿעהרענען אונד זיכער געלאנגען ווילל צום האַכסטען ציעלע, דער לאַכטע ניכט אַב פֿאַס וועגווייזער, דער גליקליך פֿיהרט דורך אַללע איהרגאַנגע, דורך אַללעס בלענדווערק, דורך אַללע לאַקקונגען, ער איז אונס געגעבען אין דעם עוויגען וואַרטע גאַטטעס, עס ניכט קיינען צייט-טהייל אים לעבען, דעם ער ניכטס צו געוואַהרען, ניכטס צו בעטען האַטטע, זיינע שטאַרקענדע ווייזע ערשטרעקט זיך פֿאַס ערסטען מאַרענע-גרוסס אָן דיא פֿרישע קינדערייט ביז צום אַכשייד פֿאַס וועלען גרויזענטום, אונד אויף קיינער שמופּע, אָן קיינעס ווענדע-פֿינקטע דעם קיינענדען דאָזיגס קאַנן דער ערדענוואַללער דעם מאַרעטעס, דער וויזונג אונד דער שמוצע ענטבעהרען, וועלכע דיא תּורה-הקדושה, דיא גנאָרע-אַנשטאַל גאַטטעס בעטעט, דיא ער אונס אין דער קונדעכונג זיינעם הייליגען וואַרטעס ער-פֿאַלעט האַט.

דאָס גאַטטעסוואַרט איז עוויג וויא ער זעלבסט, ישׂראל אַבער האַט דיא עוויגע וואַהר-הייט עמפֿאַנגען, זיא דער וועלכ פֿערקידנעט, זיא געטראַגען דורך טויענדיאָהריגע מיהואל אונד קאַמפּעט, אונד ווירד זיא פֿירדער ווייטער בערגען אונד שיטצען, ביז זיא געמיינוגט אַללער פֿאַלקער דער ערדע ווירד.

מאַנע אונס השי' יענע הערליכע צוקונפּט ערלעבען לאַסען במהרה בימינו אמן! גראַטסוואַרדיין, ישׂראל גאָלדמאַן.

דער גאַנץ נייע § 14 לויטעט: וועגן דיא מערהייט דער גראַטסוואַללער אירגענד איינער אַרמטשאַט אַדער שטאַרט, אָהנע פֿערקידנען דער דויער דער אַרבייטסרוהע, א-שטאַט 9 אַהר אַבענדס דעם דעם רוהעמאַנע פֿאַראַנעקענדען מאַנעס איינע אַנדערע שפּער-שטונדע אונד אַנשטאַט 6 אַהר פֿריה דעם דעם רוהעמאַנע פֿאַלגענדען מאַנעס איינע אַנדע-רען צייטפֿינקט צו געשאַפּט-אַפּפּונג ווינשען זאָלמע, עבענזאָ וועגן דיא מאַיאַריטאַט זאַמט-ליכער קויפּלייטע איינער אַרמטשאַט אַדער שטאַרט, אַדער נור דיא מערהייט דער צו איינער גע-וויסען בראַנזש געהאַרענען קויפּלייטע דער בעטרעפֿענדען אַרמטשאַט אַדער שטאַרט ענט-וועדער פֿיר זאַמטליכע האַנדעלסגעשאַפּטע דא-זעלבסט אַדער אויך נור פֿיר דיא צו בראַנזש דער אַנובענדען קויפּלייטע געהאַרענדען געשאַפּטע אום איינע ווייטעגעהענדע איינשראַנקונג דעם אין § 13 אַם אַרבייטסרוהעמאַנע געשטאַטעטען פֿערשליסעטע, זיא עס פֿיר דאָס נאַנצע יאָהר אַדער נור פֿיר איינען געוויסען צייט-אַכשטיט דעם יאָהרעס אַנובען זאָלמע, האַט דיא בע-טרעפֿענדע אַרמטשאַט אַדער שטאַרט דיא פֿאַליכט, אום פֿערפֿעהלונגען ענטשפּיענדע דעם וואונ-שע דער מאַיאַריטאַט צו פֿערפֿיען.

אָז ווייט דיא אונזערע ג' לעזער אינטער-עסטרענדען נייען בעשטיממענען, וואַללעט מאַן זיך נון אויך שאַן אין דיא ביבעהאַלטונג דער זאָננטאַגונג צעהן-אַהר-שפּערע פֿינגע, אָז מוסס מאַן ייִדישערזייטס אַללערדיגעס אַללעס מאַגליכע אויפֿבייעטען, אום יענע פֿערפֿינגע דעם 14 פּא-ראַראַפֿען צו פֿאַללע צו ברענגען, וואַנאַך אויף וואונש דער מאַיאַריטאַט דער קויפּלייטע איינעס אַרמעס אַדער אויך נור איינער בראַנזש אין דעם בעטרעפֿענדען אַרמע דיא קויפּלייטע זאָננטאַג-רוהע נאָך שטאַרטענער געשאַפּטע ווערדען מיססע, פֿערנער מיסס זייטעס דער יודי-שען אַקציען דאָס בעשערעבען מיט אַללער ענערזשיע פֿאַרמגעזעטצט ווערדען, דאָס ניכט נור דען ווערקשטאַטעט-בעזיצערן, זאַנדערן אויך אַללען יענען אַנגעשעלעטען, וועלכע אַם שבת פֿייערן, געשטאַטעט זיא, אַם זאָננטאַג דינטער געשלאַסענען טהורען געווערליכע אר-בייט צו פֿערריכטען!

ערנסטע בעטראַכטונגען צו הנוכה (שלום).

דיא מאַרענען פֿאַזער אונזערער מאַנע האַבען ליידער, קיינע צייט, איהרע קינדער אין דעם גאַטטעס-געזעטצט אונטערריכטען צו לאַס-סען; דיעזע מיססען יא צייט פֿיר וועלכע שטיכטע,

צויר זאָננטאַגסרוהע-גזירה.

אין אונזערעם ייִנגסטען מאַנאַט-בלאַטע האַבען וויר יענע הויפּט-בעשטיממענען דעם נייע-סטען (דריטען) ענטוואַרפֿעס דעם צו שאַפֿענדען נייען זאָננטאַגסרוהע-געזעטצעס, וועלכע דיא שבת-האַלמענדע יודענטשאַט אַם מייסען אינטערעס-סירען אין קורצע צוזאַמענפֿאַסונג פֿערפֿאַשענט-ליכט, פֿיעלע אונזערער לעזער ווינשען יעדאָך, וויא וויר עס אום איהרען צושריפטען ערזעהען, דיא אַרבייט פֿיר עס ווערדענאָבע דיע-זער בעשטיממענען, אונד זאָ וואַללען וויר דעם ענטשפּיעבען, זעלבסטפֿערשטאַנדליך ברויכט היע-בייא נור דאָס רעפֿאַדווערזט צו ווערדען, וואָס גענעאָביכער דעם צווייטען ענטוואַרף איינע אַ-נ-דערונג בעררייטעט, אַלזאָ:

אום § 2 איז דיא נייע פֿערפֿינגע ענט-האַלמען, דאָס פֿאַס פֿערבאַט (דער אַרבייט אַם זאָננטאַג) איינע זאָלכע געווערליכע אַרבייט אום-געקאַמען אַזא, וועלכע דער געווערבעטרייבענדע אין זיינער אייגענען ווערקשטאַטעס (ניכט נור אין זיינער וואַהונג), עבענזאָ דער אייגענטימער איינעס אונטערנעהמעס אַדער דעססען טהאַט-זאַבליכער לויטער אום קאַנצליא-לאַקאַל דעם אונטערנעהמעס, מיט אויסשלוסס דער אַפּפּענט-ליכקייט אונד אָהנע צוהילפענאַהמע אַנדערער קראַפּט פֿערריכטעט.

גרינדליך געאַנדערט וואַרדע דער ערסטע אַכטאַטן דעם אַלמען פֿאַראַראַפֿען 11, דער יעצט § 13 איז אונד וויא פֿאַלגט לויטעט:

דער פֿערשלייס פֿאַן לעבענסמיטטעל-וואאַ-רען, דיא צום אַפּפּענטליכען קאַנוס דיענען, מוסס, מיט איינער פֿאַן 5 אַהר מאַרענעס ביז 10 אַהר פֿאַרמיטטאַנס דעם אַרבייטסרוהע-מאַנעס זיך ער-שטרעקקענדען אונטערברעכונג, אויף דעם נאַנצען געביעט דער לאַנדער דער אונטאַרשען קראַנע פֿאַן 9 אַהר אַבענדס דעם דעם רוהעמאַנע פֿאַר-אויסגעהענדען ביז 5 אַהר מאַרענעס דעם רוהע-מאַנעס רוהען.

יעדער אַנדערע האַנדעלס-פֿערשלייס האַט אויף דעם געביעטע דער הויפּטשטאַרט בודא-פּעט אונד דער מיט דיעזער צוזאַמענעבעוויטען, אַדער אין אונטערטעלבאַרער נאַכבאַרשאַפּט בע-פֿינדליכען אַרמטשאַפּטען אונד שטאַטיע, וועלכע דער האַנדעלס-מיניסטער אים פֿערפֿאַרדונגענוועג בעצייכענען ווירד, פֿאַן 9 אַהר אַבענדס דעם דעם רוהעמאַנע פֿאַרדערגעהענדען מאַנעס ביז 7 אַהר מאַרענעס דעם דעם רוהעמאַנע פֿאַל-גענדען מאַנעס אָהנע אונטערברעכונג, אויף דעם איבריגען געביעטע דער לאַנדער דער אונ-גאַרישען קראַנע פֿאַן 9 אַהר אַבענדס דעם דעם רוהעמאַנע פֿאַרדערגעהענדען ביז 7 אַהר מאַר-גענס דעם דעם רוהעמאַנע פֿאַלגענדען מאַנעס, מיט איינער פֿאַן 6 אַהר מאַרענע, ביז 10 אַהר פֿאַרמיטטאַנס דעם רוהעמאַנעס דויערנדען אונטער-ברעכונג, צו רוהען.

נעזעטצליך
פארנעשריעבענע

בלאזבלאגע

צום ריטואלען שלאכטען,
פערנער „טהערמאס“ פלא-
שען, אום שאנדונג וואר-
מעס וואסער אהנע איי-
צו-ווארמען אויף דער
שלאכטבריקקע האבען צו
קאננען, אין בעסטער קווא-
ליטאט ערהאלטליך ביא

GEITNER und RAUSCH, Budapest, VI.,
Andrássy-ut 8/z.

פרייע דער רונגעבלאזבלאגע: 11,50, 20, 30 קראנען.
פרייע דער „טהערמאס“ פלאשען: 12 קראנען.

Orth. Schwarz- und Weissbäckerei,
so auch Milchbäckwerk, Alles unter
Aufsicht des k. k. Pesther orth. Gemeinde, ist
ausschliesslich nur zu haben bei **SALAMON
FRIEDMANN, Budapest, Job-utoza 22.** Be-
stellungen für Hochzeiten, etc. werden
prompt effektiert und auf Wunsch ins Haus gestellt.

**ידישע ערצאָהלונגען
אלס געשענק פיר הנוכה!**

ווי עפעסעלען דיא פארענדיקטע יעדע איבערזעטצונגען, שאַנענדיקע ארט
לעזערען יידישען ערצאָהלונגען
צו זעהר ביליגען פרייען, ארט צוזאך
באר קאָכבא, 335 יידישען
ליידען דער יודען אין ענגלאנד 280 יידישען
קאזיער האַרראָן אונד דיא יודען, 176 יידישען
יודענשטאם אונד בילדונג, 40 יידישען
לעבענסלייף דעס רמב"ם, 16 יידישען
אללע 5 בלאַנע צוזאממען 2,65 קראנען; נור 2,50 קראנען
אללע אין בוכפארם, נישט געזעצטע, דאס געלט מוס אום פאַרויס געשקען
ווערען ווארען ווי דאס בוכער פאַראַן פאַראַן איינזענען, אירעסע
Administration der „Allg. Jüd. Zeit.“, Budapest, Pfeifferg. 16.

נערוואַזע אוי שוואַכעפאַהיגע קינדער
ערהאלטען ביא מיר פאַנעמאַסען אונטערריכט, שטרענג
רעליגיאַזע ערציעונג אונד פאַללע פענויאַן.
KELEMEN IGNÁZ, Heilpädagoge,
BUDAPEST, Tisztviselőtelep, Rezsőter 2.

אנשפראַכע צו יעדער
געלעגענהייט (בר-מצוה, פערלאַנגט, האַכצייט, חתונה אוי דווי)
ווי דער דיטש אָדער אונגאַריש אונד העברעאיש געגען איינזענען
פאַן 5,85 קראנען פערפאַסעט, נאַסערע יעדען אָדער פאַר-
טראַגע לויט איבערזעצונגען, שטרענגע דויטשקייט, און
אנשפראַכע ווערען נור געגען רעסור-פאַרשאַן בעאנטוואַרעט.
Dornbusch Mor, Budapest, VII., Nagydiófa-u. 12

Deutsch & Goldschlein,
BUDAPEST, VIII., Aggteleki-utca 21.
Kupfer etc.
Artikel für Gold, Silber, Alpacca, Messing,
Größtes Lager in Schell, Putz- und Polir-
mittel, Aggteleki-utca 21.

ספרי „אהל יצחק“ שנים עשר חלקים,
כולל כס פלופים כהלכה ודורות, דברים בעתם מנאוי וחרר
עם נופך משלי נחוצים לכל רב ומנהיג, מחירם אף 2 כתרם
חפשי. תהיה רישתם בראש.
יצחק חיק קליין, חכים „אהל יצחק“ דומיץ פה סאטמאר.
Rabbiner Ig. Klein, Szatmár, Ungarn.

Arnold Kohn's
Grabsteinlager.
BUDAPEST, VII., Karlsring Nr. 15.
מצבות
zu jedem Preise u. in jeder Ausstattung, Ueber-
stellungen bei Exhumierungen. — Reparatur-Ar-
beiten im Friedhofe. — Telefon 18-76.
שבת אונד יום טוב געשעצט.

כשר ווייז!
4000 Hektoliter, diverse Qualitäten, grünweiss, Bács-
kaer Provenienz, der k. k. von Sr. Ehrw. dem Gross-
wardeiner orth. Rabbiner, preiswerth zu günstigen
Zahlungsbedingungen erhältlich, auch in kleineren
Partien abzugeben. Qualität von 11-13% Malégan.
Nähere Aufklärung bei **Sándor Frank, Szabadka.**

פיר ברוכליידערע
ראדיקאלע הילפע
אָהנע
אַפעראַציאָן!
פערלאַנגט זיא נראַטים
אונד פראַנקע דיא ניא
ערשינענע באַשיצערע דעס
M. Freylich,
Erfinder der k. k. patentirten Bandagen,
Lemberg, Grodecka 35.
דיא ליידערען מיסען ביא מיר פערזאָגליך ערשינען אונד
איינע טאנע פערבליבען בעהפּעס בעלעהונג אונד צוועקק-
מאַסטינער אונלענגע דער באַדאַזשע.

טהען
רוסטישער, פאַן 4 ביז 10 קראנען פער קליין.
L. Appermann, Brody ביא
פיר צופיעדענדיקע נאַראַטינען.

Mein selbst erprobtes, schnell u. gutwirkendes
Rasierpulver
übertrifft alle bisher in Verkehr gebrachten ähn-
lichen Artikel, ist **geruchlos**, für die Haut **un-
schädlich** und eignet sich hierfür zufolge ganz
einfacher Handhabung. Preis per Dose in welcher
für 20maliges Rasiren 2 K. Muster wird nur bei
50 Heller in Marken gesendet.
Heinrich Ullmann,
Friseur und Raseur,
Pressburg, Kapuzinerstrasse Nr. 5.
Das Pulver ist in 3 Stärken zu haben, 1 schwach
2 stärker, 3 ganz stark.

כשר נאַזעפעטט צו ביליגען פרייע, ראַהעס
אונד נעקאַכטעס, אללעס
על פּסט, פערזענדיק איך טאַגליך פרישעס.
הכשרים מהרבנים האנונים מכראד ומקראקא ומבראדשט
ומהגאון ר' אברהם בנימין קלוזער נ"י בהגאון מוהרשי"ם זצ"ל.
זענע אויף פערלאַנגען.
Maier Ostersetzer in Brody, Galizien.
נכד הרב הגאון מסאטמאר זצ"ל.

Zur Beachtung für strebsame Menschen!
Wir empfehlen hiemit unsere neuformigen und
sehr zweckmässigen **Handmaschinen zur Fab-
rizierung von gekerbten Cement Dachziegeln**
aus einer Mischung von Cement und Sand. Diese
Dachziegel sind sehr stark. Durch diese Hand-
maschine kann man sich in einer Sandgegend,
oder in der Nähe eines sandigen Flusses mit
kleiner Investition ein **Geschäft, welches schö-
nes Einkommen sichert, gründen.** In grössere
Städte gehen wir mit unseren Maschinen auch als
Compagnon. Verlangen Sie gefl. nähere Auskunft
persönlich oder brieflich von uns! Die Art der
Fabrikation und die fertigen Dachziegel können
bei uns besichtigt werden.
Stolcz & Csekö in **NAGYVÁRAD,**
Füzesser Holzlager Nr. 3.

כשר זייפע, פרימא קוואליטאַט, מיט הכשר של הרב
הגאון דקחי וואישען, פערזענדיק צור
פראַכע אויך 5-קילא פאַפּטאַקעט פער נאַנאהמע אום 3,80
קי פראַנקע איבערזאָהלין, ביא נאַסערער אבנאהמע ענט-
שפּרעכענדי ביליגען.
Jungreis Fülöp, Seifenfabrik, Vác.

שבת אונד יום טוב
ZÄHNE אונד ניכט
אָרדינערט.
ohne Gaumenplatte, sofort zum Kauen geeignet. Die Natur-
zähne vollständig ersetzend, aus dem Munde nicht entfer-
bar, von 3 K. aufw. Wurzelentfernung absolut unnötig. Dauer-
hafte Plomben von 2 Kronen aufwärts. Spezialist für Gold-
kronen und Brücken. Zahnentfernung vollständig schmerzlos
(mit Anästhesie). Provinzpatienten werden bei mir in 12
Stunden vollständig befriedigt, 10jährige schriftliche Garantie
für jeden. Ordination den ganzen Tag, sowie Soap- und
Wohltag. **Budapest, Erzsébet-körut 44, Parterre,** im
Hause des Kaffee „Kör“ **Dr. Jakob Hegedüs,** hauptstädti-
scher Spezialist für alle Zahn- und Mundkrankheiten.

טראג פאַן 210.000 קי דער פאַלקשפאַרקאַסע
צור פערפרינגע געשעללעט.
אום 6 אודר אבענדס ווארדען דיא פאַרמ-
זעצונגען דער פערהאַנדלונג אויף הייטע פערמאַנט.

Volkswirthschaft.
נעמריידע-געשאַפּט פאַן 16. דעצעמבער.
דאס אויסגעבאט אין וויצען וואר שוואך, דיא קוילומט
נערינג, דיא שטיכמונג מאסט. עס ווארדען 9 טויענען
מסטע צו 5 הי ביליגענען פרייען פערקויפּט.

נייער וויצען.		פערמער ביי		מאסיס		ווייסענבורג	
פרייע פער 100 קילאדאסעס.							
25	25,25	25,15	25,55	25,10	25,35	25,15	25,55
25,15	25,50	25,35	25,75	25,15	25,55	25,35	25,75
25,25	25,55	25,55	25,90	25,35	25,65	25,45	25,90
25,40	25,80	25,60	26,05	25,40	26,20	25,60	26,10
25,55	25,90	25,75	26,16	25,50	26	25,75	26,16
		26	26,30				81

ק אָרן פאַן 20 קי 10 הי ביז 20 קי 50 הי.
ה אָפּער פאַן 17 קי 05 ביז 17 קי 75 הי.
נערס מע פּוטטער פאַן 15 קי 85 ביז 16 קי 45 הי.
מערסינגע שאַפּט מאַסינער פערקעהר.
וויצען פער אפריל קי 25,20 ביז 25,22.
ה אָפּער פער אפריל קי 17,40 ביז 17,42.
ק אָהלרע פער אויגוסט קי 28,50 ביז 28,70.
שפרייטוס. מאן בעזאָהלעט: ראַה-שפרייטוס
אונטערשייטערט 56,50 ביז 57. קראַנען.

קאַנקורע, אין דער היינטיקער ספרדים-געמיינדע אום
דיא שטעללע איינעס פליישבאַנק-משניחוס,
דער איין בעל מנקה אונד שו"ב זיין מוס, זאפּאַרט צו בע-
זעצען. יאהרענענע האַלט 600 קראַנען, אויף וואַהונג 80 קי
דעפּלעקטאַנט אויף דיעזע שטעללע מוס אויך אלס בעל מנקה
קבלות פאַן 3 אַנעקאַנטען אָרטה רבנים האבען. נאהערעס
אונד אנדערע בעדינגונגען זינד ביים פראַזעס דיעזער געמיינדע צו
ערפאַהרען.
Grünberger Mór, elnök, Miskolcz.

טרייתים! וטיק, טירקישע טליתים, ארבע
כנפות פאַן ריינער שאַפּוואַללען
דאן טליתים אים זיידע אונד אללע אנדערען יידישע
ריטואליען בעקאַמט מאן אס ביליגעסטען ביא דער זייט דעס
יאהרע 1870 עטאַבלירטען זעלבסטשאַנדיען פרימא
Jonas Sager,
mechanische Kamgarn-Weberei in Kolomea.
פיר עקוואטע אויספיהרונג דער אויפטראַגע אונד ביליגעסטע
בעדינגונגען ווייר שטרענגעסטעס געוואָרנט. — וויעדערפערקיי-
פער ערהאלטען ענטשפּרעכענדיקע ראַכטעס.
— פרייזקוואַנטע אויף פערלאַנגען נראַטים אונד פראַנקע.

אייע פראַכע-בעשטעלונג געניט
צור איבערזעצונג פאַן דער פרימא קוואליטאַט מינער
זעלבטשאַפּטען, דיא אין מינער אויף עלעמטרישען בעטרייב
ניא איינערזעצטען פאַבריק בהכשר נמור אונד אונטער
שפּאַנדינער אויפזיכט דעס היינטיקן אָרטה בריע ערציינט
ווערען, איך לעפּערע אללע סאַטען סאַלאַט, זעלב-
אוי ווארעטווארען אייסערעס ביליגען יעדער זענען ווייר
אָרטה הכשר זיינעלענט. פרייזקוואַנט נראַטים אוי פראַנקע.
Schwarz Ignác,
**I. Miskolcz, Selchwaaarenfabrik mit elektr.
Betrieb, Miskolcz.**

ווייר האבען דיא עהרע, דעס פ' ט' פובליקום
צור געפּל קענטניס צו ברענגען, דאס אויך הייער
אין דער הויך דערפאַרראַנגענדיקע ראַכביינישע
קאַפּאַציטאַטען הייער אלס אס געאינענעטעסטען
בעזענענען פערמער וואַלע-מידלע אונטער פאַלל-
קאַממען פערלאַסליכער השגחה

קמחה דפסחה
אונד קמח שמירה
ערציינט ווייר, בעשטעלונגען זינד צו ריכטען אן
אייע דער בייזען אדרעסעסען:
Orth. isr. Central-Kanzlei, Budapest, Eötvös-gasse 19.
Pester Walzmühle, Budapest.

ברינגט דען פערדאַרבעטען מאנען
ביטטערואססער אין 2-8 שטונדען פאַלקאַממען
אין אָרדונג, דעססען געברויך אום
אין וואהרער זענען פיר מאנעליידערענע, איבערלאַל ערהאַלטליך, אי
קליינען אונד נראַסען פלאשען.

Igmándi פאַר דעם פרידשטימיק איין
האַלבעס גלאז
שמידטהויער ש'עס
Druck von **FRIED & KRAKAUER,** Budapest, Pfeifergasse Nr. 10.
Kcignthamer und verantwortlicher Redacteur: **LEOPOLD GROSZBERG.**

ניבט עם אים גהעמטע נאך 63 גראסע סאב-
ריקען, ווע דאמאנטען געשליפען אונד 11.000
ארבייטער בעשאַפטיגט ווערדען. דיאמאנטען-
שלייפערדיי איזט דיא איינציגע בעשאַפטיגונג, פיר
וועלכע פרויען אַפּט בעסער בעצאהלט ווערדען
אלס מאַנער. עם ניבט שפעיעללע ארבייטער
אין דער דיאמאנטען-שלייפערדיי, וועלכע קיין מאַן
פערדיכטען קאנן, צי ב' דאס שלייפען פאַן קליינען
דיאמאנטען, דאס אמסערדאמער גהעמטע איזט
איינע שטאדט פיר זיך. עם ניבט דאָרט פיעלע אל-
טע וודען, דיא נאך נייעמאלס דיא גהעמטע-מויערן
פערלאסען האאען. געשאַפּטע ניבט עם דאָרט
זעהר וועניג, אָכשאַן מאן זאגט, דער וודע זייט
איינ געבאָרענער קויפּמאן. אבער יעדען מאן פּינ-
דען דאָרט דרייא מאַרקטע שטאטט: איין פּינ-מאָרקט,
איינ פּלייש-מאָרקט אונד איין אללגעמיינער פּיר
אללערלייא אנדערע וואארען. דיא מייסטען וודען
אים אמסערדאמער גהעמטע זינד שארענג פּראָסס.
דיא מייסטען פאַן איהען זינד פּאַרמאָניעזישער
אבשטאממונג, דערען שטאממפאָטער אים אנפאנג
דעם 16. יארהונדערט דאָרט איינגעוואנדערט
זינד. דיא ערסטע סינאנאָגע ווארדע אים יאהרע
1640 ערבוים אונד זיט שמעקט הייטע נאך. דער
סמרייק דער פיעלען יודישען דיאמאנטען-האנ-
שלייפער אונד דיא קרויז אים דיאמאנטען-האנ-
דעל אינטערעסירט דיא כרויסליכע בעפאָלקע-
רונג נור וועניג. דא דיא אמסערדאמער וודען
ניבט געוואָהנט זינד, בייא כרויסען הילפע צו
זוכען פיר דיא יודישען ארמען לייטע. דאס בע-
זאָרט דיא יודישע געמיינדע אלליין, אונד דאהער
וויסטען דיא האַלאַנדער איבערהויפט ניבט, וואס
אים אמסערדאמער גהעמטע פּאַרנעהט.

• (איינע יודישע געפאָהר)
פיר רוססלאַנד. דיא פערדיכטע אים
פעטערסבורג: היער האט פאַר איינגער צייט באַפאַן
ניינסבורג איינע אקאדעמיע פיר סעמינא-
שע שפראכען אונד אַרענמאלישע קור-
זע געגרינדעט. עם ווארדען דרייסיג שמודענטען
אויפגעקאָממען, פאַן דענען פרייליך דיא מייסטען
דאס וואָהנרעכט אין פעטערסבורג ניבט בעזאס-
טען. דעפּהאלב וואנדע זיך באַפאַן גינסבורג אין דען
מיניסטער-פּראָוידענטען סטאַלי פּיין מיט דעם
אנווכען, דיעזען שמודענטען דיא אייפּענטהאלטס-
בערעכטיגונג צו געוואָהרען. סמאַלי פּיין גאב
דאס געזען צור גוטמאכליכען איינסערונג און דען
מיניסטער פיר פּאַלקס, אויפפלאַונג, הערדן
שווארצן, דיעזער עכטע רוססע מיט דעם
דייטשען נאמען אנטוואָרטעטע, דאס איינע זאָלע
אקאדעמיע, וויא דיא דעם באַפאַן גינסבורג, פאַס
שטאנדפונקט דער רעגירונגס-אינטערעסען אונ-
ער ווינשט זייא, ווייל זיא צור שטאַרקונג
דעם נאציאָנאלען זעלבסטבעוואוסזינד דער וודען
בייטראגען קאָנע. סמאַלי פּיין האטע אבער פאַן
דען רוסשישען רעגירונגס-אינטערעסען אַפּענ-
באר דאך איינע אנדערע מיינונג, אלס זיין פּאַלקס-
אויפפלאַונג-ענדער קאַללענע אונד גאב דעם געזוכע
שטאטט. נון ווערדען אלזא דרייסיג יודישע שמו-
דענטען דורך דאס שטודיאום דער אַרענטאלי-
שען שפראכען, דיא רוסשישען רעגירונגס-אינ-
טערעסען שאַדיגען!

• (אומטרייע בע איינער אנט-
סעמיטישען שפאראקאסע) דער
היעזיגע שטראפּענדיכסדאָף זעטצע געסטערן
דיא פּערהאנדלונג אים פּראָצעסע דער ווענען
פערברעכענס דעם בעטרוגעס אנגעקלאגטען קארל
סעווערא אונד בעלא האַרוואטה
פּאַרטי. נאך איינפּערנעהמונג דער זאכפּערשאַנ-
דיגען אים בוכ, אונד שרייב-פאכע ווארדען דיא
געריכטס-אַרבעט איבער דען נייסעס-צושטאנד
דעם ערסט-אנגעקלאגטען קארל סעווערא
פּערנאָמען. זיא ערקלאַרען סעווערא פיר נייסטיג
וואָהל בעשר-אַנקט, יעדאך ניבט פיר אונזערע-
נונגספּאַהיג. דער געריכטסדאָף אַרדנעטע היערויף
דיא פּאַרמזעטצונג דער פּערהאנדלונג אויף נאַב-
סטען דיענסטאן אן.

• (איינ פּערהאנדלונג פיר
נייסימליכער) בעלא אנדראל וואר
צוערסט הילפּס-זעלעוואָרנער אין איפּאָלי-
סעיק, שפאָטער אין מישיקע, קאס איינעס

טאנעס נאך בודאפעסט אונד היעלט זיך
היער אונטער דעם נאמען דיאָניזאוס נירט-
לער אויף. ער האטע זיינע גוטען גרינדע דא-
צו, היער איינען פּאַלשען נאמען צו בעניטצען.
אנדראל האט נאמליך אין איפּאָליסעיק אויף דען
נאמען איינעס דאָרטיגען וואָהלהאבענדען לאנד-
מאנעס צווייא וועכטעל איבער יע
600 קראָנען אונד אין מישיקע מעהרערע אנדערע
אורקונדען געפאָלשט, אום אין דען
בעזימן איינעס גראָסערען דארלעהענס צו גע-
לאנגען. אנדראל ווארדע פּערהאפּטעט אונד פאַס
שטראפּענדיכסדאָף וועגען אורקונדענפּאַלשונג
צו אנדערטהאלט יאהרען קערקער פּערהאנדלונג.
דיא קאָנגליכע מאפּעל ערהאָהטע געסטערן דיע-
זע שטראפּע אויף צווייא יאהרע צוכט-
הויז.

• (דער מאָרדער דעם יוגו-
ליער פּראַנקפורטער געפונדען)
אין איינער פּערוואַטצאמט צו בערלין
ווארדע פּאַרנעסערן דער קאָממדיה ריבאָרד
האַנקעל פּערהאפּטעט, אלס ער איינע
רינגע פּערוועטצען וואָללעט, דיא אים דעם גע-
שאפּטע דעם ערמאָרדעטען ווענער יוגוועלערס
פּראַנקפורטער העררייכען. אנפאנג
לייגעטע וואָהל דער פּערהאפּטעט, פאַן דיעזעס
מאָרדע קעננמיסס צו האבען, שליססליך לעגעט
ער אבער דאס געשטאַנדניסס אב,
דאס ער אין ווייזן וואר אונד פּראַנקפורטער
ערשאַסען האבע, אום צו געלר צו געלאנגען.
ער בעגאב זיך אין דאס געשאַפּט פּראַנקפורטערס
אונד פּערהאפּטעט איינע אַוהר, אלס ער דיא אַוהר
בערייטס האטע, פּערהאפּטעט ער נאך איינע
קעטטע, אונד אלס פּראַנקפורטער זיך ביקקטע,
אום דיא קעטטע צו האָלען, האט האַנקעל אויף
איהן צוויימאל געשאַסען, וואָרויף ער שמוק-
גענענטשאַנדע אונד געלר צוזאמגעראפּטעט אונד
דיא פּלוצע עגריפּף.

• (קלאסען-אַמטערען) ביא דער געסטריינען
ציעהונג דער צווייטען קלאסע דער XXXIII. לאַטעריע
ווארדען פּאַלענדע טרעפּער געצאָגען:
3000 קראָנען געווינט: 48696; 2000 קראָנען גע-
ווינט: 44815; 82282 49127; 1000 קראָנען געווינט: 120678
92511 75778; 500 קראָנען געווינט: 120678
פּערגער ווארדען 25 טרעפּער מיט יע 300 אונד 967
טרעפּער מיט יע 80 קראָנען געצאָגען.
• (אינזאָרווענצען) דער ווענער קרעדיטאָרע-
פּע איין ניבט נאכשטעהנדע אינזאָלווענצעפּאַללע בעקאנט:
פּריא לודוויג הורש, וועססרס; פּראַנק קאַמליש, פּאַלא;
קאַלאַמאן עספּערוויט, ראָזשניו; לורא בלאַך, נעם רינגער, מי-
אַטרוי; קארל סעכאד, פּרינאס; קארל טאַני, ליניץ;
מי ראָזענשטיין, ווען (אלוערשטראַססע 51); אינאָן גערסל,
ווען (קליינע שפּעלדאָססע); יאַזעף דאָנאן זינאָל, שטעהל;
ווייסענבורג; יאַקאָב קריין, פּאַקטאָ; סאַמעל וועינער;
אַטוועשטיש; יאַזעף יעדערמאַן, ווען (מאַכאַרשטראַססע);
אַדאַלף האַקקער, יאַקסלו; מאָזעס ליכט, יאַקסלו; אַזאָס
אַרשנער, יאַקסלו.

דיא טהראַנרעדע דעם טירקישען סולטאנס.

דיא עראַפּונג דעם טירקישען פּאַרלאַמענטס
איזט געסטערן אין קאָנסטאַנטינאָפּעל אין גענע-
ווארט דער ביזהער געוואָהלטען דעפּוטירטען, דער
באַטשאַפּער אונד פּערמערטער זאַממטליכער
מאַכטע, אונטער אבפּאָרעונג פאַן 101 קאָנאָנע-
שיסען ערפּאַלגט, וואָבייא דער סעקרעטאַר דעם
סולטאנס אבדול האַמיד דיא טהראַנ-
רעדע פּערהאַן, אין וועלכער ער זאגטע:
"אין פּאַלגע דעם קלאַרען אונד אללגעמיינען
וואונשעס אונד מיט ריקקויבט דארויף, דאס דיע-
זער וואונש דאראן אנגעטאן איזט, פיר גענע-
ווארט אונד צוקונפּט דאס וואָהל אונזערעס לאנד-
דעם צו זיכערן, האבען וויר ניבט געצאָנערט, דיא
פּערהאפּטעט אונד דיא דעפּוטירטען-קאממער
איינבערעפּען.
אין פּאַלגע דער אנדערונג דעם פּערוואל-
טונגס-סיסטעם האבען וויר דיא גראָסיווער-

ווירדע קיאמיל פאשא איבערטראגען, אבער
וואָהרענד דער מיניסטערראטה זיך אונטער דעם-
סען פּאַרזימן מיט דער פּראַנאציאָן דער נייען
קאָנסטיטוציאָנעללען הערשאַפּט בעשאַפּטיגטע,
האט פּירסט פּערידינאנד פאַן בולגאַרען
אום אירגענד איינעס גרונדע, אינדעם ער דיא
אונזערעס רייכע שולדיגע מדייע בראך, דיא
אונגאַרן האַנגיג קייט בולגאַרען ניבט
פּראַקלאַמירט. דארויפּהין האט אַסמער רייכ-
אונגאַרן דער טירקיא אונד דען מאַכטען
מינעטהילט, דאס עם בעשאַפּטען האבע באַס-
נייען צו אננעקטירען, דעססען פּראַ-
וואָרשע אַקקאפּאַצאָן איהם דורך דען בערלינער
פּעטרראג אנפּערטרויט וואָרדען וואר, דיעזע
ביידען וויכטיגען עראייניסעס, וועלכע דאס
רעכט אונד דיא בעציעהונגען פּערהאַלע-
צען, האבען אונזער לעבן אַפּטעם בע-
דויערן הערפּאַרגערופּען. אין פּאַלגע דיעזער
פּערהאַלעטצונגען האבען וויר אינזערעס מיניסטער-
ראטה דיא זאָרע איבערטראגען, דיא נאַט-
ווענדיגען מאַסנאַהמען צו טרעפּ-
פּען, אום דיא רעכטע דעם שטאַטעס צו
פּערהאַלען דיא פּאַרזימן, אין אללעם, וואס דיעזע
פּראַנען בעשאַפּטעט, עכענזא וויא פיר אללע אַנ-
דערען אנגעלעגענהייטען ווינשען וויר דיא הילפע
אונד דען ביישאַנד דעם פּאַרלאַמענטס. דא דיא
גוטען בעציעהונגען אונזערעס ריי-
כעס מיט אללען מאַכטען אויסגעצייכעט זינד,
היעזען וויר דיא פּעסטע האַפּטונג, דאס מיט אונ-
טערשיטצונג דער בערלינערטען גראָסמאַכטע
דיא אן שוועכע בעפּינדליכען פּאַליטישען פּראַ-
גען אין צו פּאַרעידענשטעללענדער
ווייזע ווערדען געאַרדעט ווערדען.

עם איזט אונזער לעבןפּאַפּטער וואונש, דאס
דיא פּאַנצען, דיא איינע דער וויכטיג-
סטען אנגעלעגענהייטען בילדען, אין אַרדנונג גע-
בראַכט ווערדען, דאס דאס גלייכגעוויכט אים
בידזשע פּערוורקליכט ווערדע, דאס דאס וואָהל
אונזערעס רייכעס וואכסע, דאס דיא צאָהל דער
שולען פּערמעהרט ווערדע, וויר ווינשען, דאס
אונזערע לאַנדאָרמעטע און אונזערע זעע-
מאַכט אויסגעשטאַלעט אונד פּערהאַלעקאַמט-
געט ווערדען. אויך האַפּטען וויר, דאס דיא דעפּי-
טירטען אללע איהרע קראַפּטע דאצו פּערווענדען
ווערדען, אום דיא אויסגעאַרבייטעטען געזעטצ-
ענטוויפּע צו פּיפּען, דאמיט זיא געזעטצע פּאַר-
בערייטען, וועלכע געאיינגעט זינד, דער בעשאַ-
מיגונג דעם סענאַטס אונטערברייטעט צו ווערדען.
אינדעם וויר דאס גליק אונד געדייהען אונ-
זערעס לאנדעס ווינשען, עראַפּונגען וויר הייטע
דיא קאמטער דער דעפּוטירטען, וויר ווינשען דאס
וואָהלגענעהען דער נאציאָן, אונזער וואונש, דאס
רייך פּערהאַסונגסמאַססירגעניערט צו זעהען, איזט
פּעסט אונד אונאַבאַנדערליך, (לאַנגאַהאַלטענדער
בייפּאַלל אונד האַכרופּע אויף דען סולטאן). מאָנע
עם נאַטט געפּאַללען, דאס אונזערע דעפּוטירטען-
קאמטער פיר דאס וואָהל דעם לאנדעס ווירקע,
אונזער רייך זיך אללען גליקקעס ערפּרייע. מאָנע
דער אללמאַכטיגע אונס אללע צום ערפּאַלגע
פּיידען! (בייפּאַלל).

זאָפּאַרט נאך דער טהראַנרעדע אייסערטען
ליבעראלע דעפּוטירטע איינע אונזערען
דענדייט דארויבער, דאס דער סולטאן
ניבט איינען ניייער ליכען אייד
אויף דיא פּערהאַסונגסונג געליי-
סטע האט, דיעזער צווישענפּאַלל ווארדע
אבער באלד מיט דעם הינוווי דארויף ביינע-
לעגט, דאס דער סולטאן בערייטס איינמאל
דען אייד פּאַר דעם "שיין-אול-איסלאם" (רעלי-
גיאָזען אַכערהויפט) געלייטעט האט, איברינגענס
לויטעט דער פאַן דען אבגעזאָרדעטען
געלייטעטע אייד וויא פּאַלגט: "אייך שוואַרצע בייא
נאַטט, דאס איך דעם סולטאן זאָל אונז
ער דיא בעשוואַרענע פּערהאַלען, דיא
סונג אויפּערעכטע אַלמ, מרייא בלייבע,
אונד דאס איך דיא פּערהאַסונג אונד דאס מיר
אַנפּערטרויטע אַמט פיר דאס פּאַסערלאנד אכטען
אונד מרייא ערפּיללען ווערדע."

פערשיעדענע נייאנקייטען.

יידישע פיינאנצמאנן. מאן מעלדעט אויס לאנדאן; קאניג עדוארד זאלל יינגסט שולדענפרייא געווארדען זיין. שאן וועדערהאלט וואר עס ערפארדערליך, איהן שולדענפרייא צו מאכען. דער איינסמיגע פייניג פאן וואלס האטטע עס איינסט הויפטזאכליך דעם באראן הירש צו פערדאנקען, דאס זיינע פיינאנציעל- לען אנגעלעגענהייטען גערעגעלט ווארדען. אלס פייניג עדוארד דאנן קאניג עדוארד ווארדען, אהנע דאס ער פאלליג "אראנזשירט" וואר, וואר מאן דארניף געפאסט, דאס דיא הילפע דעם פארלאמענטס ווערדע אנגעשפראכען ווערדען מיססען, אום איהן פאן זיינער דריקקענדען שול- דענלאסט צו בעפרייען; דענן עס וואר בעקאנט, דאס קאניג וויקטאריא דען גראססטען טהייל איהרעס פרוואט-פערמאגענס דען יינגערען מיטגלידערען איהרער פאמיליע פערמאכט האט- מען. דיא הילפע דעם פארלאמענטס ווארדע יעדן ניכט אנגערופען. איין אלטער בעוואהרטער פריינד, עדוארד קאסעל, דער בערוהמע פיינאנצ- מאנן, דער אין ענישען צו עהרען אונד פער- מאגען געקאממען, האט מיט זיינען געשאפט- פריינדען דיא שולדענ-ענטלאסטונג אויף דורכאויס רעעללעך באזיס אין דיא האנד געקאממען. קאס- סעל קאננטען זיינעם קאניגליכען אויפמארגעבער פאר קורצעס מעלדען, דאס דיא גאנצע אלטע שולד געטילגט אונד קאניג עדוארד נונמעהר שול- דענפרייא זייא.

(דאס אבגעארדנטעמעהויו) הועלט געסטערן זיינע לעממע "מעריטארשע" זיטצינג פאר דען ווייהנאכטס-פערטען, דיא ביז צום 18. יאנער דויערן ווערדען. נאך דער דריטען לעזונג דער פארגעסטערן אנגעקאממענען געזעצ- ענטוורפע ריכטעט דער נאציאנאלע מאציאליסמ מעזאפיי אן דיא רעגירונג איינע איינ- מערפעללאציאן איבער דאס רע- שיצאער גרובענ-אונגליק. ער מאכטע דער רעגירונג דען פארווארף, דאס זיא דאס פערטאיינס אונד פערואממלונגס-רעכט דער גרובענ-אויטער איינשראנקע אונד דארויך ווירקאמע שוטצ-מאסטרעגעלן געגען אהנליכע אונפאללע פערדינדערע. מיניסטערפארזידענט וועקערלע וועזע דיעזען פארווארף צוריק אונד קאנשטאטירטע, דאס מאן נור דען אום- טריעבען געפארליכער העטצער ענטגעגענערטע. צום שוטצע דער גרובענ-אויטער געשעהע, וואס מאגליך זייא, אים פארליענענדען פאללע האנדלע

עס זיך אום איין עלעמענטאר-אונגליק, אבער וועניגסטענס ווערדע פיר דיא הינטערבליעבענען געזארגט ווערדען. דיא מיניסטערעללע אנט- ווארם ווארדע צור קעננטניס גע- נאמטען אונד דאמיט וואר דיא זיטצינג צו ענדע.

(איינסטעררייכישען אב- געארדנטעמעהויו) ווארדע געסטערן איבער דיא אנגעקויפטן באסניענס פערהאנדעלט, וואכייא מיניסטערפארזידענט באראן בינערהאט איינע לאנגערע רעדע הועלט, אויף גרונד פאן מיטטהיילונגען דעם מיניסטערס דעם אייסטערן באראן אהרענשהאל בעאורטהיילט רעדער דיא אויסזיכטען דער מיט דער מיר- קייא שאמטפרינדענדען פערהאנדלונגען גינג- סטיג. ער פערווען אויך דארניף, דאס א- ס- מעררייכ-אונגארן פאן אללעס אנפאנג אן דעם פלאנע איינער אייראפעאישען קאנפערענץ צושיממען. מיניסטער- פארזידענט בינערהאט בעאנוואקסעטע אויך איינע איינערפעללאציאן פאן סאציאליסטישען אבגעארדעטען בעטרעפט דער אונגארישען וואהל-רעפארם אונד ערקלארט, דאס דיא רעגירונג אויף דעם שאנדפונקט דער ניכט-איינמישונג אין דיא איינערען אנגעלעגענ- הייטען אונגארנס שמעהע.

(אייין קריעג) איז זאעבען אים ענטשמעהען בעגריפען; צוואר ניכט בייא אונס אונד ניכט וועגען באסניענס, אבער דענאך דירפ- מע ער דאס איינערסטע דער אלטען אונד נייען וועלט ערדעגען, דענן דיא ביידען קריעגפיהרענ- דען טהיילע זינד איין איינפאלישער אונד איין אמעריקאנישער שמאמא. וויא נאלדיך אין וויען איינגעלאנגטע דעפעשען מעלדען, האט דיא זיד- אמעריקאנישע רעפובליק וועזע צועל דעם קאנגריוך האללאנד וועגען ווענאדאמע ווענע- צועלאנישער שיפע דען קריעג ערקלארט. דיעזע נאכריכט בעדארף אללערדינגס נאך דער בעשטאטיגונג.

(שמאמאליכע געהאלטס- ערגאנצונג דער ראבבינער) וויא בעריימט פאריגען פריימאנ מיטגעטהיילט, האט דאס קולאום-מיניסטעריאום (מיטמעלס ערלאסטעס צאהל 187,684/1908) דיא ארמדי צענטראל- קאנציליא ערוכט, איהם בינען 80 טאגען דיא דאטען איבער דיא איינקויפטע יענער ראבבינאמע איינצוליעפערן, וועלכע אים זיינע דעם קאנגרוא- געזעצעס אויף שמאמאליכע ערגאנצונג אנשפריך האבען. אין איינער זאעבען אן דיא קאנציליא

העראבעלאנגטען נייען צושריפט דעם קולאום- מיניסטערס ווידע דער טערמין פיר דיא דאטענ- איינליעפערונג אום ווייטערע 30 טאגע פערלאנג- גערט. צור צויענטירונג דער אונ-איינגעווייהמען זייא צוגלייך בעמערקט, דאס צום אנשפריך אויף געהאלטס-ערגאנצונג עס ניכט נאמדיג איז, דאסס דאס ראבבינאם צוגלייך אויך מאטרוקעלפיהרער- אמש זייא; פערנער קאנצען דען אנשפריך אויך זאלכע ראבבינאמע ערהעבען, דיא ערסט אין דען לעממען 10 יאהרען 1898 ביז 1. יאנער 1908 ענטשמאנדען זינד.

(שמירמישע סצענען אים רוסישען פארלאמענט) מאן בע- ריכטעט אים פערמערסבורג; וואהרענר דער יינגסטען זיטצינג דער דומא קאס עס בייא בעדאמטונג בעטרעפט אונטערשמייטונג פיר דיא אפפער דער רעוואלוציאנארע צו שמירמישען סצענען, דיא אין איינע שלאגערדייא אויסצוארמען דראהמען. דיא פארטייא דער רעכטען פערליעסס דען זיטצינג. זאאל אונד שליעסליך אונטערבריי- טעטע דומא-פארזידענט באמיקאקאו זיי- נע אבדאנקונג, דיא ער אבער דאנן צו- ריקצאג.

(יידישע געמיינדען אין אסטערייך) צאללמע מאן 555 אים יאה- רע 1905 געגען 556 אים יאהרע 1900. דאפאן ענט- פיעלען אויף ניעדער-אסטערייך 14 אבער- אסטערייך 2, זאלצבורג 1, שטייערמארק 1 (ווא- בייא צו בעמערקען איז, דאס דיא אין קארנען אונד קראין וואהנענדען יודען צור קולאוםגעמי- דע גראין געהאָרען), טריעסט, גאָרין אונד גראדיסקא יע 1 (דיא אין איסטריען וואהנענדען יודען געהאָרען צור קולאוםגעמינדע אין טרי- בעס); קייסערלאנד 2, טיראל קיינע; פאָר-אל- בערג 1, באהמען 205, מאהרען 50, שלעזיען 10, גאליציען 252, בוקאוויןא 15 אונד דאלמאציען 2.

(אויס דעם יודענפיערמעל צו אמסטערדאם) אים אלטען יודישען גהעמטא פאן אמסטערדאם העררשט יעמטט גראס- סע נאמדיג. דיא אללגעמינע קרויס האט הויפט- זאכליך דען דיאמאנטע-האנדעל געמאכט, אונד דיא יודען דעם אמסטערדאמער גהעמטאס, דיא זיך מיט דעם דיאמאנטע-שלייפען בעשאפטען, האבען קיינע ארכייט. דיא דיאמאנטע-שלייפערייא איז דיא אלטעסטע בעשאפטונג דער יודען אין אמסטערדאם. דיא פארטוגיזישען יודען הא- בען דיעזע אינדוסטריע אים יאהרע 1576 איינגע- פיהרט אונד יאהרהונדערטע לאנג וואר זיא איהר מאגאפאל. הייטצימאגע איז דיא דיאמאנטע- שלייעפרייא שמארק געפאללען, אבער דענאך

מוטטער עס ווינשען, איך מאגע, וויא דיעס אין אונזערע סא- מיליע ברויך אונד וויטע זייא, מיט דעם עררייכטען 24. לע- בענסיאהרע אין דען הייליגען עהע-שטאנד טרעטען, דיא אנט- וואקסעטע איך איהם עהרליך אונד אפפען, דאס איך מייע וואהל שאן געשראפען האבע, וועלכע, וויא איך האפען, מייער ליעבען עלטען ביפאלל פינען ווידען. אלס איך אויף דעם פאטערס פראגע מייע קוינע בערטהא נאנטע, וואר ער זעהר צופריעדען, ערקלארטע, ער קאננע זיך נאר קיינע בעס- סערע שווענערשאפטער ווינשען, אונד צווייפלע ניכט, דאס אויך זיין ברודער אונד זיינע שוואגערין גערנע איהרע איי- וויליגונג ערטהיילען ווידען. עס האנדלע זיך נור דארום, אב בערטהא מיך מאגע, דאריבער קאננע באלד קלארהייט פער- שאפט ווערדען. אין אייניגען טאגען זייא בריננער מארקט, וועלכען זיין ברודער געוואהנליך צו בעווכען פאלענע, ער ווערדע איהם זאפארט שרייבען, דאס ער זיינע טאכטער אפפען פראגע אב זיא מייע נאטשן ווערדען וואללע, אונד וועגן זיא צושיממען, דיעזעלכע מיט נאך ברינן ברינגע, פאר פיערצעהן טאגען קאמעל וויר דארט צוואממען. בערטהא ערווידערט מייע נינגונ אונד ווירד מייע פרייא; אלליין דער אקעל ווינשט, דאסס דאס פיערליכע פערלאבניסס ערסט אין אייניגען וואכען, וואך דאס טרויעריאהר אום ווינען שווענערשאפטער אבלייט, שפאסט- פינדע אונד דאס אויך אונזערע פערברעדונג ביי דארין נע- היים געהאלטען ווערדע. פרייליך מוססטע מיין פאטער, דיא ער וועדער רי ווינועל, נאך אנשטאנדיגע פאמיליען דרויך עטווא- גע אנשראנע איררעהרען ווילל, איהם אים טיעסטען פער- טרויען דיא וואהרהייט געשמעהען.

(פארטועצונג פאלט.)

פאיללעטאן.

איינ געדענק-טאג.

— איינע וואהרע יודישע ערצהאלונג. — (85 פארטועצונג.)

"גון וואר עס, דיא טאכטער דאך יינער אלס זאהנע פעהרייראטהעס ווערדען, ניכט פארויסצוועהען, וועלכעס זיינער ביידען קינדער איהר גראספאטער צוערסט צו פעהרעהליכען נעדאכטע. וואללע ער אבער צוערסט ווינעם שפאמטהאלטער איינע פאמיליע רינדען, זא וואר עס פיר מיך ראטהאום, מייע וערבונג ניכט צו איבעראיילען. "אין פאללעס יאהר לאנג שפיקאירטע איך פערנעבענס, אום מיר דאריבער געוויסטהייט צו פערשאפטען, דיא קאס איי- וויטטאנס רי ווינועל שמייערע, דער בעקאנט- שדוך". בייא אונס פארגעפאהרען אונד האטטע מיט איהרעם גראספאטער איינע לאנגערע אונטעררעדונג. ביים אונבליק דעם עהע-פערמיטלערס בענאנן מיר דאס הערן צו סאכען אונד עס קאס וואהרענר דער לאנגען בעשפרעכונג דער ביידען ניכט צור רוהע. "ערסט אלס איך רי ווינועל מיט פערשפארטען מינען אויס דעם צימער איהרעם גראספאטערס טרעטען זאה, שאפטעטע איך וועדער האפענונג. איך וואוסטע צוואר ניכט, אב ער אום איהרעם פאטערס אָדער אום איהרער פאנטע וויללען געקאממען וואר, אבער יעדענפאללס גלויבטע איך, שליעסטען צו קאננען, דאס זיינע אויפגאבע געשייטערט זייא.

טראגצדעס וואר איך זא אויפגענונט, דאס איך מיטפאנס קיי- נען ביסען הינטערצוברינגען פערמאכטע, אונד דען נאנצען נאכטיטאן זא צערשטייט בלעכ, דאס איך פאן איהרעם פאטער בעפראנט ווארדע, אב איך מיך אונטוואל פיהלע. איך ערקלארטע, אן קאפפשמערצען צו לידען, דיא וואהל אס לייכטעסטען דרויך איינען קורצען שפאצירענאנג פאר דיא שטאטס בעהאָבען ווידען, אונד פאָרדערטע איהן אויף, מיך צו בענלויטען. אלס וויר פאר דעם שטאדט-טהאָר אלליין ווארען, בענאנן איך: "זאָען, איך ווערדע דיר וואָהל באלד צו איינער שאַגען, רייכען ברויט גראטולירען קאננען; רי ווינועל אום הייטע לאנגע צייט בייא דיינעם פאטער געוועזען, אונד עס קאנן זיך ניכט אום איין וואָלל-געשאפט, זאָדען נור אום דיר, אָדער" — מייע שטימע ציטערטע אונד איך מוססטע מיך אבווענדען, אום מיין העפטיגע ערראטהען צו פערברענען, אום דיינע שוועסטער געהאנדעלט האבען. "דוא ווירט מיר", ערווידערטע איהר פאטער, זא נאָטט ווילל, באלד מול-טוב זאנען קאננען. דוא ביזט יא מיין פריינד, אונד עס האט מיך לאנג גענוג בעדריקט, פאר דיר אונד מיניש אן איין געהיימניסס צו האבען; אבער עס וואר עכען ניכט מינעם אלליין; מייע קוינע בערטהא, דיא אס איינציגע קינד מינעם אהיימס, דעם בראנשווייג-פאכטערס, האט מיר שאן פאן איהרער פריהעסטען יונגען אן געפאללען, אונד איך ליעבע זיא. דאך וואוסטע איך ניכט, אב זיא מייע נינגונ ערווידערע. אלס מיין פאטער פאר אייניגען וואכען דאפאן שפראך, דאס ער ברעפליך מיט הייראטהס-אנטראגען פיר מיך אונד עלוא איבערהייטט ווירדע אונד דאס ער אונד מייע ליעבע